

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ο "ΑΣΜΟΔΑΙΟΣ,"

Μία σατυρική εφημερίς του 1875 και οι συντάκτες της. Τά επιγράμματα του Έμμ. Ροΐδη και του Γ. Σουρλή. Η «Σκηνίτση» του Θεοδούμπη, «Ασμοδαίος» και Τρικούπη. Μητροπολίτης και Υπουργός της Παιδείας Δωροσκούμης. Η 'Αθηναϊκή ζωή και η σάτυρά της. Ο Γαλλικός θιάσος και η συγγραφή της εποχής. «Ασμοδαίου» θάνατος κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ο Χ. Τρικούπης (Γελοιογρ. «Ασμοδαίου»)

Στην ιστορία του σατυρικού μας Τύπου ο «Ασμοδαίος» έχει σημειώσει εποχή. Έγγραψαν σ' αυτόν οι καλύτεροι χιομοριστάι της δεκαετίας 1875—1885: Ο Έμμ. Ροΐδης, ο Μιχ. Μητσώκης, ο Γ. Σουρλής, ο Θέμος και Μπάμπης Άννινος και άλλοι. Ήταν μία παλαιότερη πνευματώδης, σαθρόβολης σατύρας, λεπτής και χαριτωμένης. Τό πρώτο φύλλο του «Ασμοδαίου» βγήκε στις 5 Ιανουαρίου 1875. Ο Ροΐδης έγραψε με δύο ψευδώνυμα: «Θεοδούμπης» και «Σφίγκας». Στο πρώτο φύλλο υπάρχει μακρό προλογικό άρθρο: «Όνομαζόμεθα 'Ασμοδαίος' — γραμμέι — διατί; ίσως έρωτηση τις. Αί! αυτό πλέον τό γνωρίζει ο νονός μάς και δέν μάς φαίνεται ούτος ιδιοτροπώτερος τών άναδοχών εκείνων, οι όποιοι βαπτίζουν κοράσια Ζαΐρας και Παισιφάας ή άγόρια Ασμοειδοντας και Λεωχαρείς... Ειμεθα μία μικροσκοπική εφημερίς, ουδέμιαν άλλην αξίωσιν έχουσα ή τό νά γελά ένιοτε με όσα βλέπει, και γελώσα αυτή νά κινή, ει δυνατόν και τούς άλλους εις γέλωτα. Ο γέλως εινε κάλλιστον και ήγεινόν πράγμα, ίδιος χροεντικόν, καθώς λέγουσι οι φυσιολόγοι... Γελάτε, διά νά ζήσετε έτη πολλά!...»

Η εμφάνιση του «Ασμοδαίου» έφερε άναστάσιον στους 'Αθηναίους της εποχής. Και ή «Σφίγκας», στο δεύτερο φύλλο, έγραψε τά έξης χαρακτηρισμένα:

«Νέα εφημερίς εις τάς 'Αθήνας θά ειπή νέα όρνιθα εις τόν όρνιθάνα. Την παρητηρήσατε ποτέ την δυστυχή αυτήν νεοφερμένην όρνιθα; Αί γράμια κόττα την περιφρονών και γλωσσέουσιν μουσικά εις βάρος της. Αί νεοσιδες την ταμπούν, αι μουσικοί όρνιθες προσπαθούν νά της βγάλουν τά μάτια, ο δε άλέκτωρ ουδέ τολμά ο τάλαιπωρος, και άν έχη όρεξιν, νά ρίψη πρόσ αυτήν έρωτότροπον βλέμμα, δώσει καμμίαν δέν έχει διαθεσιν νά κάρη τό χαρέμιόν του έπαύστασαν!... Αυτό περίπου συνέβη και με τόν μικροσκοπικόν 'Ασμοδαίου» τόν έκριναν και τόν επέκριναν τώσον πολύ, ώστε κινδυνεύει κανείς, μα τά καρδάμα, νά πιστεύη ότι δηλ ή κρίσις έμαευθή εις τάς 'Αθήνας και έγινε επικρισις!...»

Η έπιτομή ούτρου του «Ασμοδαίου» έτσιονε. 'Ιδού π. γ. πώς έσατύριζε τούς αυθάδεις όμογενείς:

Τόν βλέπετε αυτόν εκεί, Είς μέγανον νύν κατοικεί, άμάξας έχει κι 'ίππους, χρυσάσ αϊθούσας, κήπους, και πνευμένους συγγενείς... Φεύ! είν' όμογενής...

και τό ποιήμα συνεχίζεται στον ίδιο τόνο...

Χαρακτηριστικά της τότε 'Αθηναϊκής ζωής εινε τά όσα έγραψε στο φύλλο της 23 Μαρτίου με τόν τίτλο: «Τί δέν έχει πέσειν εις τάς 'Αθήνας»: 1) Η 'Ακαρία εν τή Βουλή. 2) Τά καφέ-σαντά. 3) Τό 'Εθνικόν Θέατρον και αι προκηρύξεις του Ταβουλάρη. 4) Τά μακροσκελή πολιτικά άρθρα. 5) Οι επιτάξιον λόγοι. 6) Οι ποητικοι διαγωνισμοί. 7) Αί εν τώ υπάιθρφ όμιλίαι. 8) Η Σαρκωτική και τά σαρκωσιανά. 9) Τά ψηλά καπέλλα. 10) Αί καλώς ήμεροι κατά τόν Μάρτιον. 11) Τό βορξισιον τών δρομών. 12) Τό 'Ιταλικόν θέατρον τόν χειμώνα. 13) Ο περίπατος έφ' άμάξας. 14) Τά μακρά κισσοτόκια. 15) Τά μουσικά, τά αισθητικά και τά βασιόσια άντι χαρτονομισμάτων». Και υπό τόν τίτλον κάλιν: «Τί έχει πέσειν εν 'Αθήνας», έγραφε: «Εν μόνον πράγμα. Η ειζών του μακαρίτου Γεωργίου Σταύρου επί κτήριον γυόμιστος».

Στά 1883 ο «Ασμοδαίος» είχε έσοτρατεύσει εναντίον του Χαριλάου Τρικούπη, με πεζά, έπιτομα, γελιογραφίες, επιγράμματα. 'Ιδού π. γ.:

«Επιγράμμα
"Άλλαξαν στην εποχή σου άνθρωποι, καιροί και ήθη
"Οτι ευγενές κι' ώραιον άπ' τη γη μας έχασθκαν,
"Όλα σήμερον γυδαία, όλα σήμερον ενήθη
Κι' ή άπόκρηξ άκόμη και αυτές... μασκαρευθήκαν.»

Στό φύλλο της 12 Φεβρουαρίου 1884 μά γελιογραφία του «Ασμοδαίου» παρίστανε τόν τότε Προδικογρονόν περιστοιχιζόμενον από κάσους πετρελίου, από βαρέλια, τσιουβάλια, πακέτα κισσιού και λοιπά μονοπολιακά είδη. Και κάτω ή έξης επιγραφή:

Μέγα Παντοπωλείον
"ή 'Ελλάς"
Χαριλάος Τρικούπέτος.

Τά επιγράμματα του «Ασμοδαίου» στους βουλευτάς του 1879—84 άφικαν επίσης εποχή. 'Ιδού π. γ. ένα μά τόν Γεωργιάντα, έναν άπό τούς τρεις περιφίλους άδελφούς 'Ασμοδαίου, τόν πιο ζωηρό μάστα:

Πρώτη φορά έμπήκα στη Βουλή
Την περασμένη Τρίτη
Τί τύχη! 'Ο Γεωργιάντας όμιλεί,
'Ωραία ξουρισμένη κεφαλή,
Σάν νάητανε λιοντάρι δίχως χήτη!
— Πώς σου έφάνη;
— Θέσις!

— Σε καλό!
Κι' ή τρέλλα του;
— Κι' ή τρέλλα τον εκπλήττει!
Τ' όρατο αυτό κεφάλι τό τρέλλο
Τί θάταν αν έφύλαγε μυαλό!
Θά ήτανε λιοντάρι, αλλά με χήτη!

Ο «Ασμοδαίος» έβγανε κάθε Κυριακή. Και σε κάθε φύλλο του ύπιοχε μία δροσερότατη στήλη γραμμένη από τό Ροΐδη, με τόν τίτλο «Σκηνίτση», σε παραγραφάκια.

Ο Υπουργός της Παιδείας Βαλασσοπούλος είχε κατηγορηθή τότε ότι έμπορευόταν τούς χηρεύοντας επισκοπικούς θρόνους, εν συνευήσει με τόν τότε Μητροπολίτην. Και ο «Θεοδούμπης» έβγαινε ένα νοστιμώτατο χαλιωτόχι:

«Αν ουδέν άλλο προκνήψη όφελος εκ της ενεργουμένης άνακρίσεως περὶ τών επισκοπικόν, ή Νεοελληνική γλώσσα θέλει τοδύλαχιστον πλουτισθί διά νέας λέξεσ: εις τόν μητροπολίτην θέλει προστεθεί ό... μ ι τ ρ ο π λ η τ ή σ .»

Ο εν 'Αθήνας Γαλλικός θιάσος είχε τότε πρωταγωνιστή την Σοράντ. Μιά ώλλη θεατρίνα όνομαζόταν Λούτσεφ. Κάθε βράδιν χαλοσό ο κόσμος μ' αυτές τις δύο. Και ο «Θεοδούμπης» έγραψε:

«Κατά την προχθές ευεργετικήν παράστασιν του Γαλλ. θιάσου, αι κυρία Σοράντη και Λούτσεφ, μείνασαν έκθαμβοι πρό του όγκου και πρό πάντων της ποιότητος τών έξ 'Αμερίας Εισηγήν νεοελληνικόν άνθοδεσμών, έκκεφθησαν ν' άγοράσουν

ΕΤΟΣ Ε ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΣΑΤΥΡΙΚΗ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΥΠΕΣ ΤΗΣ ΕΡΕΜΟΛΑΟΣ ΤΙΜΟΒΛΑΤΟ ΛΕΥΤΑ 16

Ο τίτλος του «Ασμοδαίου»

τέσσαρας αίγας, τάς όποίας προτίθενται νά τρέφουν άποκλειστικάς διά τών ριπτομένων επί της σκηνής χορταρικόν!»

Όταν, κατά τόν 'Απρίλιον του 1885, ο Χαρ. Τρικούπης άπέτυχε στις εκλογές, ο «Ασμοδαίος», πανηγυρίζοντας τή νίκη της Αντιπολιτεύσεως, έγραψε καυστικώτατες σατύρες. Αμίμητοι ίδιος ήσαν οι στίχοι του Γ. Σουρλή με τόν τίτλο «Στό Σκηνίτση»

Στό σκαμνί και ο Τρικούπης

Κάθε ντύθρος Ποσαπαίγνης
άς δώρεται κι' άς φρίττει...
Έφθασεν ή μαθη ώρα
κι' όσα φάγατε ώς τώρα
θά σάς βγούν από τη μύτη!

Κατά τόν Αύγουστο του 1885 ο «Ασμοδαίος» δέχομεν την εκδοσί του. Στο φύλλο της 25 ο Γ. Σουρλής έγραψε τόν «Αποχαιρετισμό»:

Τού 'Ασμοδαίου ήρωες δαφνοστεφανω- (μένοι, πολιτικοί, διδάσκαλοι και περιηγητάι.

Ο 'Ασμοδαίος παύει πεύσιν μήτη σας (νά μπαίνη και δέν θά δήτε στο έξήσ τη φάτσα του (ποτέ. Με φλόγα κατασπάζεται τά χείλη σας (μεγάλην, με την έλπίδα πώς μπορεί ν' άνταρωθί- (τε πάλιν.

Ο Έμμ. Ροΐδης διωρίστηκε κισσιόν Έφορος της 'Εθνικής Βιβλιοθήκης και ο Γεωργιος Σουρλής άρχισε νά βγαίνι δικό του φύλλο, τόν περιφίμο «Ρωμιός».

Ο ΧΑΛΚΕΝΤΕΟΣ

Ο Φόν Κολοκοτρώνης (Γελοιογρ. του «Ασμοδαίου»)